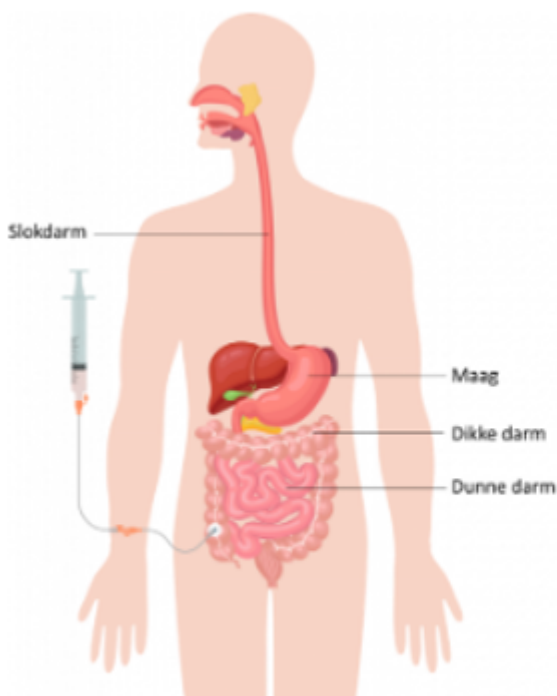


Met een PEC-sonde naar huis

Uw behandelend arts heeft voorgesteld om bij u een PEC-sonde te plaatsen. Een Maag-, Darm-, Leverspecialist (MDL-arts) plaatst de PEC-sonde. In deze folder informeren wij u over de voorbereiding, het plaatsen en de verzorging van de PEC-sonde.

Wat is een PEC-sonde?

De afkorting PEC staat voor *Percutane Endoscopische Colostomie*. Dit is een sonde die met behulp van een endoscoop (een flexibele kijk slang met camera), door de huid (percutaan), in de dikke darm (colon) wordt geplaatst. De twee schijfvormige fixatieplaatjes, één aan de binnenzijde van de dikke darmwand en één aan de buitenkant op de buik, zorgen ervoor dat de PEC-sonde goed vastzit.



Bron: Catharina Ziekenhuis - Eindhoven (2024).
PEC-sonde (folder)



Bron: Ziekenhuisgroep Twente, Almelo (z.d.).
PEC-sonde

Wanneer een PEC-sonde?

Het plaatsen van een PEC-sonde kan verschillende redenen hebben. Bijvoorbeeld wanneer u hardnekkige obstipatie heeft, wanneer de darm ontlucht moet worden of ter voorkoming van afsluiting van de darm door een steeldraai (volvulus).

De sonde wordt gebruikt om de darm met de stroom mee te spoelen (antegrade spoeling), te ontlichten of om vast te zetten. De sonde is voor andere mensen niet zichtbaar, omdat deze onder de kleding zit.

Wat bespreekt u vooraf met uw arts

Vooraf aan de ingreep heeft u een gesprek met uw behandelend arts over de plaatsing van de PEC-sonde en de risico's. Verder wordt besproken of u allergieën heeft, of u een ICD of pacemaker heeft en of u bloedverdunners gebruikt. U krijgt ook de gelegenheid om vragen te stellen over het behandeltraject.

Vorbereiding op de plaatsing

Om uw darmen goed schoon en leeg te maken voor de ingreep krijgt u laxermiddelen vooraf aan de ingreep. Hiervoor ontvangt u van uw arts een recept en uitleg voor het gebruik van de laxermiddelen.

Vanaf 6 uur voor de behandeling mag u niet meer eten, vanaf 2 uur voor de behandeling niet meer drinken.

Opname

De dag dat de PEC-sonde wordt geplaatst, wordt u opgenomen op de verpleegafdeling in het ziekenhuis. Hiervoor ontvangt u een uitnodiging.

Op de verpleegafdeling krijgt u een infuus ingebracht in uw arm. Een half uur voor de ingreep wordt antibiotica toegediend via het infuus. Daarnaast wordt het infuus ook gebruikt om u slaapmedicatie voor diepe sedatie toe te dienen (Propofol®). Dit gebeurt vlak voor de ingreep, op de scopieafdeling.

Tijdens de ingreep kunt het beste makkelijk zittende kleding en een paar warme sokken dragen.

Plaatsing van de PEC-sonde

Het plaatsen van de PEC-sonde wordt uitgevoerd op de endoscopieafdeling van de polikliniek. Een halfuur voor de PEC-sonde plaatsing wordt u naar de voorbereidingskamer van de endoscopieafdeling gebracht. Daar wordt u verder voorbereid door een verpleegkundige.

Daarna wordt u naar de scopiekamer gebracht. Indien u nog vragen heeft kunt u deze stellen aan de arts op de scopiekamer. U wordt aangesloten aan bewakingsapparatuur zodat wij uw bloeddruk, ademhaling en hartslag in de gaten kunnen houden. U wordt gevraagd in de juiste houding te gaan liggen. Vervolgens dient een sedatiespecialist u slaapmedicatie toe via het infuus. Van deze medicijnen (Propofol®) valt u in diepe slaap. Het plaatsen van de PEC-sonde duurt ongeveer 45 minuten. Een enkele keer worden steunhechtingen in de buikwand geplaatst.

Nazorg

Na plaatsing van de PEC-sonde wordt u naar de herstelkamer gebracht. Daar wordt u een halfuur bewaakt via een monitor. Als alle controles in orde zijn, mag u terug naar de afdeling.

Zo nodig kunt u paracetamol gebruiken tegen de pijn: 3- tot 4x daags 1000mg tablet of een zetpil tot 1 week na de plaatsing.

U blijft 1 nacht in het ziekenhuis voor de nodige nazorg.

De dag na de plaatsing komt een MDL-arts met een PEG-verpleegkundige bij u langs om uitleg te geven over de verzorging van de PEC-sonde en hoe te handelen in geval van problemen. Indien nodig kan thuiszorg worden ingeschakeld door de verpleegkundige van de afdeling.

Verzorging vanaf dag 1 na plaatsing

Voor de verzorging van de PEC-sonde heeft u diverse materialen nodig. Op de dag van plaatsing ontvangt u deze materialen van de verpleegkundig consulent van de endoscopieafdeling. Voor de periode daarna regelt uw stomaverpleegkundige deze materialen. Dit loopt via een machtiging met uw verzekering.

Wat heeft u nodig aan materialen:

- huiddesinfectans (*)
- niet-steriele handschoenen (*)
- watervaste stift (*)
- steriele splitgazen
- papieren tape
- ENFit-spuit 10 ml.

(* Deze materialen dient u zelf aan te schaffen.

Werkwijze

Controleer en verzorg dagelijks de insteekopening. Volg hiervoor deze stappen:

- Was uw handen.
- Trek niet-steriele handschoenen aan.
- Maak de pleister en splitgazen los en controleer de insteekopening van de fistel en de huid eromheen. Let hierbij op tekenen van huidirritatie, roodheid, zwelling en drukplekken.
- Reinig de huid onder de fixatieschijf met een gaasje of wattenstokje met een huiddesinfectans (te verkrijgen bij een drogist of apotheek).
- Vervang het splitgaas.

Het fixatieplaatje zit zo dicht mogelijk tegen de buikwand. Dit is belangrijk voor een goede genezing van de fistelgang. Te strak op de huid is pijnlijk en kan aan de buitenkant, maar ook aan de binnenzijde van de darm, een drukplek geven.

De afstand tussen het fixatieplaatje en de huid moet de dikte hebben van een 2 euro muntstuk. Door niezen, lachen, hoesten en/of bewegen kan het plaatje soms verplaatsen! Het kan dus nodig zijn om deze gedurende de dag opnieuw tegen de buikwand te bevestigen. Markeer de plaats op de sonde met een watervaste stift boven de fixatieplaat.

Beweeg de PEC-sonde zo min mogelijk deze week.

Maak na 2 dagen de insteekopening, de voor- en achterzijde van het fixatieplaatje en de omliggende huid schoon met telkens een nieuw natgemaakt gaasje met water. Gebruik hiervoor gewoon kraanwater. Verbind de insteekopening met schone gaas, fixeer de sonde op de buik met een pleister.

Laat het klemmetje dat op de katheter zit zo veel mogelijk open. Het klemmetje mag alleen even dicht zijn tijdens het aansluiten van een ENFit-spuit of spoelpomp, zodat er geen lekkage is. De katheter blijft zo ook langer in goede conditie.

De sonde 2x daags spoelen met 10 ml lauwwarm water. Hiervoor gebruikt u een ENFit-spuut (paars).

De externe fixatieschijf moet vast blijven zitten tot aan de eerste controle op de polikliniek.

Eerste controle

7 - 10 dagen na de plaatsing van de PEC-sonde heeft u een eerste controle bij de PEG-consulent. Tijdens deze controle wordt uw huid en de fistel gecontroleerd en wordt de sonde voor de eerste keer gedompeld. Hierover krijgt u uitleg. Eventuele hechtingen worden verwijderd.

Verzorging PEC-sonde vanaf de eerste controle

Na een week verzorgt u dagelijks zelf de PEC-sonde.

Werkwijze

- Was uw handen.
- Trek niet-steriele handschoenen aan.
- Verwijder oude pleisters en gazen.
- Markeer de sonde met een watervaste stift boven het fixatieplaatje, zo zorgt u ervoor dat het fixatieplaatje steeds weer op de juiste afstand wordt geplaatst.
- Maak het fixatieplaatje los van de sonde en schuif het 4 cm van de huid af. Zo kunt u goed de insteekopening controleren. Let hierbij op tekenen van huidirritatie, roodheid, zwelling en drukplekken.
- Maak vervolgens de insteekopening, de voor- en achterzijde van het fixatieplaatje en omliggende huid schoon met telkens een nieuw nat gemaakt gaasje. Gebruik gewoon kraanwater. Dep de huid en het plaatje daarna weer goed droog met een schone handdoek of gazen.

Na de eerste week heeft er zich een fistelkanaal gevormd tussen de dikke darm en de buikwand.

Het is nu belangrijk dat u 1 keer per dag de sonde 3 - 4 cm naar binnen en weer naar buiten beweegt door het fistelkanaal. Dit noemen we dompelen. Hiermee voorkomt u dat de PEC-sonde vastgroeit in het slijmvlies van de darm.

Indien het dompelen lastig gaat, maak dan de sonde eerst nat met water. Daarna zal het beter gaan. Wanneer de insteekopening er droog en rustig uit ziet, is het niet perse nodig een gaas onder de fixatieschijf aan te brengen. Zo kan de huid goed ademen. Breng zo nodig een splitgaas aan onder de fixatieschijf. Zorg ervoor dat dit niet te strak komt te zitten. De ruimte tussen de huid en het fixatieplaatje mag ongeveer de dikte van een 2 euromuntstuk hebben. Het gaasje moet er nog tussen passen.

Vervolgcontroles

De vervolgcontroles vinden plaats bij de stomaverpleegkundige (zie hierna onder: 'Contact'). Na 6 weken wordt gestart met darmspoelen. De stomaverpleegkundige gaat u hierbij begeleiden. Hiervoor ontvangt u een oproep.

Belangrijk

De eerste week mag u niet in bad, sauna of zwembad, dit om verweken van de fistel te voorkomen. In de eerste week wordt de fistel gevormd.

Bij koorts, roodheid, pus-uitvloed en pijn gedurende de eerste 7 - 10 dagen contact opnemen met het ziekenhuis en vragen naar de behandelend arts of PEC/PEG-verpleegkundige. In de avond/nacht of in het weekend bel naar de spoedeisende hulp en vraag naar de dienstdoende MDL-arts (zie hierna onder: 'Contact').

Extra aandachtspunten

Pijnklachten - horen bij de eerste 2 weken. De sonde is door de spieren van de buikwand ingebracht. Sommige patiënten ervaren hiervan last bij hun dagelijkse werkzaamheden. Deze klachten zijn met goede pijnstilling te behandelen (overleg dit met uw arts). De pijnklachten gaan na enkele weken weer over. Soms is een plaatselijke, pijnstillende injectie nodig. Dit kunt u met uw arts of verpleegkundig consulent bespreken.

Spoelen - u hoeft de darmsonde maar 1 keer per dag door te spoelen met 10 ml lauwwarm water.

Klemmetje - laat het klemmetje dat op de katheter zit **altijd** open. Het klemmetje mag alleen even dicht zijn tijdens de aansluiting van de spoelpomp (vanaf week 6 na plaatsing) zodat er geen lekkage is. De katheter blijft dan langer in goede conditie.

Dompelen - een PEC-sonde **dagelijks** blijven dompelen!

Vervanging - de sonde vervangen is pas noodzakelijk als deze niet meer functioneert of lek is. Neem in dat geval contact op met uw behandeld arts of verpleegkundig specialist. De sonde wordt na verloop van tijd bruin-zwart van kleur, dat is normaal.

Koppelstukjes - kunnen tussentijds vervangen worden als daar problemen mee zijn. U kunt hiervoor contact opnemen met uw leverancier.

Wildvlees - bij sommige patiënten treedt vorming van wildvlees op: er is om de insteekopening dan een rood bolletje of trosje weefsel zichtbaar. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Sommige mensen hebben aanleg om dit te krijgen, maar ook een aanhoudend vochtige huid, of blootstelling aan darmsappen of een te los zittende fixatieschijf (heen en weer schuren van de sonde in het fistel) dragen vermoedelijk bij. Zorg dat gaas en huid droog blijven. Wissel zo nodig vaker het splitgaas. Zorg daarnaast dat het fixatieplaatje dicht op de buik zit. Neem bij pijnklachten of veel bloedverlies contact op met de verpleegkundig consulent. Wildvlees hoeft niet altijd behandeld te worden.

Huid - probeer de huid regelmatig aan de lucht te laten drogen.

Roodheid - bij **rode en of kapotte huid** kan Sudocrem worden gebruikt. Smeer elke dag een dun laagje Sudocrem op de huid totdat de roodheid weg is. Verwijder de oude zalflaag met baby-olie.

Lekkage - roodheid van de huid kan komen door lekkage, huidirritatie een bacteriële- of schimmelinfectie. Neem bij aanhoudende roodheid, pusvorming of sterk ruikende afscheiding contact op met de verpleegkundig consulent, behandeld arts of huisarts.

Buried bumper - is het ingroeien van het interne fixatieplaatje in het darmslijmvlies. Dit ontstaat wanneer u de PEC-sonde onvoldoende diep of niet dompelt. Indien dompelen niet meer of slecht gaat neem dan contact op met de verpleegkundig consulent.

Klachten hierbij zijn:

- vocht of medicatie kunnen er lastig doorheen.
- er kan een ontsteking (abces) ontstaan.
- de PEC-sonde is niet meer te dompelen, ook niet als de sonde nat is of met glijmiddel is ingesmeerd.

Als u denkt dat u een Buried bumper heeft, neem dan contact op met de PEG-consulent of MDL-arts.

Irrigatiepomp - bij de leverancier voor medische hulpmiddelen besteld uw stoma-continentieverpleegkundige speciaal spoelmateriaal om de darm te vullen met water. Welk darmspoelhulpmiddel nodig is zal in overleg gaan met de stoma-continentieverpleegkundige. Indien u al spoelmateriaal heeft, kunt u overleggen of deze ook inzetbaar zijn voor het spoelen met de PEC-sonde.

Informatie over uw sonde

Datum van plaatsing: - - 202....

Maat: CH10

Type sonde: Flocare met ENFit-aansluiting

Afstand fixatieschijf: CM

Contact

Gedurende de eerste vijf weken na plaatsing

PEG-consulenten

- Fokje Rienstra
- Monique de Jager

MDL-receptie Q

Bereikbaar op dinsdagmiddag, donderdagmiddag en vrijdag tijdens spreekuurtijden.

Op overige momenten kunt u onze administratie bellen en uw vraag stellen:

telefoonnummer 020 - 444 11 25

MijnDossier

Communicatie met de PEG-verpleegkundigen via het elektronisch patiëntendossier **Mijn Dossier:**
VUMC POLI MDLZ PEG VERPLEEGKUNDIGEN

Heeft u nog geen **Mijn Dossier**? Vraag bij uw volgende bezoek de inlogcodes aan bij de administratie van MDL - receptie L.

Spoed

Binnen kantooruren administratieve dienst polikliniek MDL: telefoonnummer 020 - 444 11 25

Buiten kantooruren spoedeisende hulp: telefoonnummer 020 - 444 36 36 en vragen naar de dienstdoende MDL-arts.

Vanaf de zesde week na plaatsing

Stoma-continentieverpleegkundigen

- | | |
|----------------------|-----------------------|
| • Danielle Verhoeven | • Iris Bakker |
| • Valerie Baars | • Olimpia Moldovan |
| • Sanne Hoekstra | • Lysette van Deursen |

Heelkunde, receptie G - begane grond (polikliniek Urologie)

Bereikbaar op maandag tot en met donderdag 8.30 - 15.00 uur: telefoonnummer 020 - 444 04 58

Spoed

Avond, nacht en in het weekend: telefoonnummer 020 - 444 36 36